सत्य तथ्य र निषपक्ष समाचारका सार्थी

दैनिक
ज्योती जागरण
Jyoti Jagran Daily

जि.प्र.का.पर्सा द. नं. ३०५/०७८/०७९

वर्ष: २ | अंक : १५६ | वि.सं. २०७९ पुस २१ गते बिहीबार | 05, 2023 Thursday, JAN | पृष्ठ संख्या : ४ | मूल्य ५ रुपैयाँ

रानीघाटका गोदाममा प्रहरीको छापा, १३ लाख बराबरको चामल बरामद

वीरगञ्ज, २० पुष । वीरगञ्ज महानगरपालिका वडा नम्बर ११ रानीघाटस्थित ३ वटा गोदाममा छापा मारी प्रहरीले ठूलो परिमाणमा चामल बरामद गरेको छ। जिल्ला प्रहरी कार्यालय पर्सा, वडा प्रहरी कार्यालय बिर्ता र वडा प्रहरी कार्यालय श्रीपुरको सयुँक्त टोलीले खाद्यान्न व्यापारीहरु देवशरण साह, कृष्ण साह र नेपाली बाबु भनिने सुनिल साहको गोदाममा बुधबार प्रहरीले छापा मारेको हो ।

छापा मारीका क्रममा भन्सार छलीका १३ लाख मूल्य बराबरको चामल बरामद गरेको छ जसमा भन्सार छली गरे ल्याइएका २० र २४ किलो दरका ९ सय १९ बोरा चामल बरामद गरेको वडा प्रहरी कार्यालय बिर्ताका प्रमुख प्रहरी निरीक्षक बिशाल मल्लले जानकारी दिए । देवशरणको गोदामबाट ३ सय ६५, कृष्णको गोदामबाट १ सय ३६ र सुनिलको गोदामबाट ४ सय २७ बोरा चामल बरामद गरिएको वडा प्रहरी कार्यालय श्रीपुरका प्रमुख प्रहरी निरीक्षक डिल्लीराज सापकोटाले बताए । बरामद गरिएका चामलको मूल्य अन्दाजी मूल्य १३ लाख रुपैयाँ कायम गरेर आवश्यक कारबाहीका लागि वीरगञ्ज भन्सार कार्यालयमा पठाईएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय पर्साका प्रवक्ता प्रहरी नायव उपरीक्षक दिपक गिरीले जानकारी दिए । प्रवक्ता गिरीका अनुसार कतरनी, जिरामसिनो र बासमती चामल ९ सय १९ बोरा बरामद गरिएको छ । गोदाम सञ्चालकहरुले चामलको बिल देखाउन नसकेपछि बरामद गरेर भनसार पठाइएको गिरीले बताए । यसअघि पनि प्रहरीले रानिघाटकै ३ गोदाममा छापा मारी ठूलो परिमाणमा चामल बरामद गरेको थियो ।

वडा नम्बर ३१ का अति विपन्न, गरिब एवम् अशक्त परिवारलाई कम्बल वितरण

वीरगञ्ज । केही दिन यता अत्यधिक बढेको चिसो मौसमलाई मध्यनजर गर्दै ४० थान न्यानो कम्बल वितरण गरिएको छ ।

वीरगञ्ज महानगरपालिका वडा नम्बर ३१ भेड़ियाहीका अति विपन्न, गरिब एवम् अशक्त परिवारलाई कम्बल वितरण गरिएको हो ।

संजय साई अर्गनाइजेशन नेपालको सहयोगमा अशक्त, अति विपन्न, गरिब, गर्भावती, सुतकेरी, एकल महिला तथा असहायहरुलाई न्यानो कम्बल वितरण गरिएको सामाजिक अभियानता प्रकाश थारुले जानकारी दिए ।

सस्थांकी संयोजक लक्ष्मी पोखरेलको अध्यक्षतामा सम्पन्न सो अभियानमा वडाध्यक्ष जितेन्द्र यादव, रेखा कार्की, पर्सा श्रीमती चिकित्सक सघंको सदस्य अन्जली गुप्ता लगायत स्थानीय जनप्रतिनिनधिको उपस्थितीमा कम्बल वितरण गरिएको हो ।

कालिकामाई गापामा लागू औषधको खुल्याम बिक्री ,प्रहरी मुक दर्शक

वीरगन्ज । पर्साको कालिकामाई गाउँपालिकामा लागु औषधको खुल्याम बिक्री वितरण भइरहेको छ ।कालिकामाई गाउँपालिकाको ५ वटा वडाको प्रत्येक गाउँमा अवस्थित रहेको किराना पसल तथा पान सुपारी भण्डारको पसलमा खुल्याम लागू औषध गाँजाको सानो पकेट पुडियाको बिक्री वितरण भइरहेको छ ।

यसरी खुल्याम बिक्री वितरण भइरहेको लागु औषध गाँजाका कारण २० वर्ष मुनिका ९० % युवा विद्यार्थीहरुले लागु औषध गाँजालाई चुरोट , चिलम् र हुक्का मार्फत नशाको रूपमा तान्ने गरेका छन् । यसरी कालिकामाइ गाउँपालिकाका सम्पूर्ण युवाहरु shtsf lzsf/ aG} uFsf 5g\ eg:yflgo k|x/Lds bz{s agsf 5g\ .

nfu" cf}lfw ulfhfsf] v'Nofd laqmL lj t/0f ; B}

कालिकामाई गाउँपालिकामा अवैध मदिरा भट्टी पनि निर्बाध रुपमा संचालन भएका छन् ।

यस्ता अवैध क्रियाकलापहरुको दिन प्रतिदिन घट्नुको सट्टा दिन प्रतिदिन बढ्दै जानुले

बाँकी तेश्रो पृष्ठमा

जिराभवानी गाउँपालिकामा ढकिया बुनाई प्रतियोगिता सुरु

वीरगन्ज । पर्साको जिराभवानी गाउँपालिकामा आजबाट ढकिया बुनाई प्रतियोगिता सुरु भएको छ ।

आस्था नेपाल बीरगंजको आयोजना तथा जिराभवानी गाउँपालिकाको सहयोगमा सो कार्यक्रमको आयोजना भएको हो । वडा नं ४ सुपौलीको खेलमैदानमा शुरु भएको सो प्रतियोगितामा एक सय पचासँ समूह सहभागी रहेका छन् ।

कार्यक्रमको उद्घघाटन गर्दै गाउँपालिका अध्यक्ष अनोज चौधरीले थारु संस्कृति अन्तर्गत लोप हुदै गएको ढकिया संरक्षण तथा प्रवर्द्धनका लागि यो कार्यक्रम आयोजना गरिएको जानकारी दिनुभयो ।

स्थानीय स्रोत साधनको प्रयोगबाट बुनीएका ढकियालाई बजारिकरण गरी स्थानीय महिलाका पेशागत क्षमतामा अभिबृद्धि गर्न सकिने अध्यक्ष चौधरीले बताउनुभयो । पालिकाले यस प्रतियोगिता अन्तगत तयार गरिएका ढकियालाई राष्ट्रिय एवम् अन्तराष्ट्रिय स्तरमा बजारिकरण गर्न पहल गर्नेमा वक्ताहरुले जोड दिएका छन् ।

उत प्रतियोगितामा पच्चिस वर्षभन्दा कम उमेर समूह भएका र पच्चिस वर्षभन्दा माथि भएका उमेर समूह गरी विभाजित भई प्रतियोगिता हुदैँछ। प्रतियोगितामा प्रथम हुने समूहलाई नगद पचिस हजार रुपैया र ट्रफी, द्धितीय हुने समूहलाई नगद १५ हजार नगद सहित ट्रफी र तृतिय हुने समूहलाई नगद १० हजार नगद सहित ट्रफी प्रदान गरिने आयोजक संस्थाका सदस्य गोबिन्द चौधरीले जानकारी दिनुभयो ।वडाध्यक्ष राजेश्वर दासको सभापतित्वमा सम्पन्न कार्यक्रममा थारु पत्रकार संघ नेपाल पर्साका सल्लाहकार ओमप्रकाश चौधरी, मून सनलाईट यूवा स्पोर्ट्स क्लब सुपौलीका अध्यक्ष रुपनारायण चौधरी लगायतको उपस्थिती रहेको छ ।

प्रतियोगिताको अन्तिम नतिजा भोली बिहिवार प्रकाशन हुने आयोजक पक्षले जनाएको छ । पर्सामा पहिलो पटक ढकिया बुनाई कार्यक्रमको आयोजना भएको हो ।

संसदीय अभ्यासबारे सांसदहरूलाई २ दिने प्रशिक्षण दिँदै एमाले

काठमाडौं । नेकपा एमालेले प्रतिनिधि सभामा निर्वाचित सांसदहरुलाई संसदीय अभ्यासबारे २ दिने प्रशिक्षण दिने भएको छ ।पार्टी संसदीय विभागको आयोजनामा पुस २३ र २४ गते

बाँकी तेश्रो पृष्ठमा

ज्योती जागरण

दैनिकको लागि
प्रकाशक
ज्योती मिश्रा (मोबाइल : ९८१९२८८३०१)
सम्पादक : अजय कुमार कुशवाहा
कार्यकारी सम्पादक : सञ्जिव मिश्रा (९८५५०३३६०१)
अतिथी सम्पादक : कृष्णा कुशवाहा
विशेष प्रतिनिधी : मुस्तुफा आलम
कानूनी सल्लाहकार : पन्नालाल गुप्ता
कार्यालय : वीरगञ्ज-१३ राधेमाई,
इमेल : news.jyotidainik@gmail.com
मुद्रक : शुभलक्ष्मी अफसेट प्रिन्टिङ प्रेस

नयाँ पार्टीहरूको अग्निपरीक्षा

दीर्घराज उपाध्याय

अपराधीहरूलाई कारागारसम्म गएर भेट्ने तथा रिहाइ गराउन कामचलाउ सरकारले रातारात जनघातक अध्यादेश ल्याउने ? निर्लज्ज कुर्सी मोहको पराकाष्ठा ! विधिको शासनलाई आफूअनुकूल नचाउन दिइनु हुँदैन । देशलाई दुर्घटनाबाट बचाउन नागरिक विरोध आवश्यक छ । तत्काल यो अध्यादेश सच्याइयोस्/खारेज गरियोस् ।'

राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीबाट प्रतिनिधिसभा सदस्यमा ललितपुरबाट निर्वाचित डा. तोसिमा कार्कीले तत्कालीन प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवाको सरकारले चुनावलगत्तै रेशम चौधरी लगायत जेलमा रहेकाहरूलाई रिहा गर्ने मनसायका साथ ल्याउन खोजेको अध्यादेशमाथि टिप्पणी गर्दै उपर्युक्त अभिव्यक्ति दिएकी थिइन् । उनले त्यस्तो अभिव्यक्ति दिएको साता नबित्दै राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी सरकारमा सहभागी भएको छ । त्यो पनि उनका अध्यक्ष रवि लामिछाने उपप्रधान र गृहमन्त्रीको जिम्मेवारीमा छन् । र, त्यो सरकार रेशम चौधरीको नागरिक उन्मुक्ति पार्टीको समर्थनमा समेत बनेको हो ।

'अब नयाँ संसद्को बैठक बस्न कति समय लाग्ला ? एक हप्ता ? दुई हप्ता ? तीन हप्ता ? त्यस्तो के आपत्काल लागेको थियो ? र, एक-हप्ता हप्ता पनि कुर्न नसकिने ? यो अध्यादेशले नयाँ जनादेशको मर्म मिचेको छ, नयाँ संसद्को अधिकार मिच्ने प्रयास भएको छ । यो कदम राजनीतिक निर्लज्जताको पराकाष्ठा हो । यो तत्काल फिर्ता हुनुपर्छ ।' राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीका अध्यक्ष रवि लामिछानेको यो प्रतिक्रिया पनि सरकारमा जानुअघि त्यही अध्यादेशलाई लिएर लक्षित आएको हो ।

देशलाई धर्मनिरपेक्ष बनाउने माओवादीको एजेन्डामा कांग्रेस र एमाले पिछलग्गु भएको आरोप लगाउँदै आएका छन्, राप्रपाका अध्यक्ष राजेन्द्र लिङ्देनले । उनी हिन्दु राज्य र संवैधानिक राजतन्त्रका पक्षधर हुन् । गणतन्त्र र संघीयताका विरोधी । उनै लिङ्देनले माओवादी अध्यक्ष प्रचण्डको नेतृत्वको सरकारलाई समर्थन गरेका छन् ।

स्थानीय तहको निर्वाचनताका खोलिएको नागरिक उन्मुक्ति पार्टीले कैलालीमा चारवटा पालिकामा जित्यो । त्यसको केही महिनापछिको आम निर्वाचनमा प्रतिनिधिसभातर्फ कैलाली र बर्दियामा चार सिट र प्रदेशसभामा पाँच सिट जित्यो ।

सुदूरपश्चिम प्रदेशसभामा समानुपातिकतर्फ पाएका दुई सिटसहित नागरिक उन्मुक्ति पार्टीसँग सात सिट छन् । २०७२ भदौ ७ गते कैलालीको टीकापुरमा सात सुरक्षाकर्मी र एक नाबालकको ज्यान जाने गरी भएको घटनामा अदालतबाट दोषी ठहर भई कारागारमा सजाय काटिरहेका रेशम चौधरी लगायतको रिहाइका लागि मत दिन आग्रहसहितको अडियो र भिडियो प्रचार सामग्रीमार्फत नागरिक उन्मुक्ति पार्टीले थारू समुदायको मत बटुल्यो ।

नागरिक उन्मुक्ति पार्टीसमेतको समर्थनमा यति बेला माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड' को नेतृत्वमा सरकार गठन भएको छ ।

समर्थन गरे पनि नागरिक उन्मुक्ति पार्टी सरकारमा सहभागी भइसकेको छैन । समर्थन गरिसकेपछि ऊ सरकारमा बस्नु वा बाहिर रहनुले कुनै तात्त्विक भिन्नता राख्दैन । यद्यपि सरकारमा जानुअघि उसले रेशम चौधरी लगायतको रिहाइको सर्त राखेको छ ।

रेशम चौधरीलाई अपराधीको संज्ञा दिने र जेलमा रहेका उनीसहित थारू समुदायका व्यक्तिहरू रिहा गर्न शेरबहादुर देउवाले ल्याउन खोजेको अध्यादेश - जुन राष्ट्रपतिले फिर्ता गरिदिइन् - लाई जनघातक बताउने डा. तोसिमा कार्कीको पार्टी पनि यही सरकारमा छ ।

अझ उपप्रधानसहित गृह मन्त्रालयको जिम्मेवारी कार्कीकै पार्टीका राष्ट्रिय अध्यक्ष रवि लामिछानेले पाएका छन् । लामिछानेले अब त्यो अध्यादेश नयाँ राष्ट्रपति आएपछि संसद्मा पेस गर्छन् ? वा सीधै राष्ट्रपतिकहाँ लैजान्छन् ? वा थन्क्याउँछन् ? प्रधानमन्त्री प्रचण्डले के गर्छन् ?

कांग्रेसले यो अध्यादेश ल्याउँदा विपक्षमा उभिएको र अहिले सरकारको स्टेरिङ आफ्ना हातमा भएको एमालेले के गर्छ ? अझ यो अध्यादेशको चर्को विरोध गर्ने राप्रपाका ज्ञानेन्द्र शाही के गर्छन् ? झुक्छन् ? लम्पसार पर्छन् ? मौन समर्थन गर्छन् ? वा असहमति जाहेर गर्छन् ?

सरकारमा जति दलहरू छन्, कसैको कसैसँग विचार मिल्दैन । दलहरूबीच सरकारमा जसरी पनि सहभागी हुने स्वार्थ मात्र मिलेको छ । राजा चाहिन्छ भन्ने र राजा फाल्नेको गन्तव्य एउटै कसरी हुन सक्छ ? गणतन्त्र र राजतन्त्र एउटै व्यवस्थामा कसरी अटाउन सक्छन् ? ती फरक सोच भएका व्यक्तिहरूको एउटै नीति र कार्यक्रम कसरी हुन सक्छ ? झापा जान्छु भन्ने र कञ्चनपुर जान्छु भन्ने एउटै बसमा चढेका छन् । सगरमाथा चढ्छु भन्ने र सिरहा जान्छु भन्ने पनि त्यही बसमा छन् । चालक छ, जसलाई जसरी पनि सिंहदरबार पुग्नु छ, प्रधानमन्त्री बन्नु छ ।

गँगटा, बिच्छी र सर्प सँगै हिँड्नु अनि विभिन्न पृष्ठभूमि र धारबाट उदाएका दलहरू एउटै सरकारमा सहभागी हुनु एउटै हो । सँगै हिँड्नु पनि छ, एकअर्काबाट जोगिनु पनि । डरैडर !

तरबारको धारमा उभिएका छन् यति बेला सरकारमा सहभागी नयाँ दलहरू । यो तिनीहरूको बाध्यता भने होइन; सत्तामोहले एकै ठाउँमा उभ्याएको हो । उनीहरूको यो रहरमा कोको सकिन्छन् ? सबैभन्दा पहिले उनीहरूको अडान सकिएको छ । अब उनीहरूको साख सकिन्छ । र, त्यो साखसँगै उनीहरूप्रति जनताको विश्वास सकिन्छ ।

यो सरकारमा सहभागी भएर राप्रपाले राजतन्त्र फर्काउन सक्दैन । न त उसले संघीयता हटाउन सक्छ । अझ यही सरकार र संसद्मा रहेर उसले देशलाई हिन्दु राज्य बनाउन सक्ने अवस्था त छँदै छैन । त्यसो भए के ऊ निरीह भएर सरकारलाई समर्थन गरिरहन्छ ?

एमाले, राप्रपासँगै राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी हिजोको अडानबाट पछि हटेमा जेलमा रहेका रेशम चौधरी लगायतको रिहाइको बाटो खोल्ने त्यो अध्यादेशको प्रक्रिया अघि बढ्छ । के यति चाँडै उनीहरूले आफ्नो अडानलाई सत्ताको निरन्तरताका लागि तिलाञ्जली देलान् ? वा, अब त्यो अध्यादेशको फाइल थन्क्याउलान् ?

रेशम चौधरीको रिहाइ नभए वा रिहाइको प्रक्रियाको सुनिश्चितता नभए के नागरिक उन्मुक्ति पार्टीले सरकारलाई यसै गरी समर्थन गरिरहला ? पाँच वर्षपछि चुनावमा जाने बेलासम्म रेशम चौधरी रिहा नभए कुन मुद्दा लिएर नागरिक उन्मुक्ति चुनावमा जाला ?

मधेशको मुद्दा छँदै छ । राजेन्द्र महतो र उपेन्द्र यादवको रजगजलाई विस्थापित गरेर जनमत पार्टीमार्फत उदाएका सीके राउतले के यही सरकारमा बसेर मधेशको कायापलट गर्न सक्लान् ? पछाडि पारिएको मधेशलाई के विकास र समृद्धिको उचाइमा पुर्‍याउने त्यो प्रतिबद्धता उनले यही सरकारबाट पूरा गर्न सक्लान् ?

रवि लामिछानेले चुनावी सभामा भनेका थिए, 'तपाईंहरूले हामीलाई सत्तामा पुर्‍याउनुभयो भने हाम्रो पहिलो निर्णय यो देशमा सय/दुई सयवटा जेल निर्माण गर्ने हुनेछ ।' तर यो मुद्दा मन्त्रिपरिषद् वा उनको पहिलो बैठकको एजेन्डा नै बनेन ।

टेलिभिजन प्रस्तोताका

बाँकी तेश्रो पृष्ठमा

नयाँ राष्ट्रिय मेलमिलाप

भास्कर गौतम

नेपाली राजनीतिमा राष्ट्रिय मेलमिलाप विशिष्ट अवधारणा हो । यस पदावलीको जन्म बीपी कोइरालाबाट खास ऐतिहासिक समयमा भएको थियो । २०३६ सालको ऐतिहासिक जनमतसंग्रह अघि र पछि नेपाली कांग्रेसको राजनीतिलाई नयाँ जीवन दिन बीपीले यस पदावलीको व्यापक प्रयोग गरे ।

कांग्रेसको राजनीतिक जीवन तरंगित पार्ने दृष्टिकोणबाट उनको प्रयोग धेरै हदसम्म सफल पनि भयो । तर तत्कालीन परिवेशमै राष्ट्रिय मेलमिलापको अवधारणा र प्रयोगमा धेरै सीमा थिए । त्यो सीमालाई ठम्याउन नसक्ने कांग्रेसका नेताहरूबाट नयाँ राष्ट्रिय मेलमिलापको अपेक्षा राख्न सकिँदैन ।

बीपी करिब आठ वर्षको बन्दी जीवनपछि सुन्दरीजल कारागारबाट छुटे । त्यसपछि उनले हठात् हिन्दुस्तान गएर बस्ने निर्णय गरे । सो निर्वासनकालमा बनारसमा रहँदा उनले सशस्त्र संघर्षको वकालत गरे । जसरी सशस्त्र संघर्षको वकालत गरे, त्यो अनुरूप क्रान्तिका लागि ठोस तयारी गरेनन् । त्यो वकालत र अपरिपक्व तयारीको परिणामस्वरूप कांग्रेसमा आबद्ध युवाले केही दुस्साहसी एवं हिंस्रक काम गरे । विमान अपहरण गरे । राजा वीरेन्द्रउपर विराटनगरमा बम प्रहार भयो । त्रासद तरिकाले ओखलढुंगा काण्ड घटित भयो । तर कांग्रेसी कार्यकर्तामाझ र जनस्तरमा हिंसात्मक संघर्षप्रति उत्साह जागेन । केही होनहार युवा र विद्यार्थीहरूको मार्मिक बलिदान भयो । ती क्षतिका कारण बीपीको संवेदना पनि मर्माहत भयो ।

यता नेपालमा कांग्रेसका कार्यकर्ताहरूको बलिदानबाट आघात पुगेका बेला उता छिमेकी राष्ट्रहरूको राजनीति संकटग्रस्त थियो । भारतमा इन्दिरा गान्धीले संकटकाल लादेको व्यवस्थालाई जयप्रकाश नारायणको सम्पूर्ण क्रान्तिको आह्वानले झस्काएको थियो । बंगलादेश नयाँ राष्ट्र बने पनि मुजिबुर रहमानको हत्या भएको थियो । यी घटनाहरू बीपीको राष्ट्रिय मेलमिलापका लागि निर्णायक थिएनन् तर उनका निर्णयलाई प्रभावित गर्न सहायक थिए । शीतयुद्धकालीन त्यस समयमा कतै नेपाल थप अप्ठेरोमा पर्छ कि भन्ने सोच बीपीमा रह्यो । तर त्योभन्दा बढी उनलाई निजी स्वास्थ्य र आफ्नो राजनीतिक विरासत के होला भन्ने सवालले गाँजेको थियो ।

जीवनको उत्तरार्द्धमा सबै बाह्य परिवेशभन्दा बढी आफ्नो राजनीतिक विरासतलाई निर्णायक मोड दिने हुटहुटी बीपीमा थियो । राष्ट्रिय मेलमिलाप त्यही छटपटीको उपज थियो ।

राष्ट्रिय मेलमिलापभन्दा पहिले बीपीले कुनै तयारीबेगर क्रान्तिको सपना देखे । २००७ सालको सेरोफेरोमा जस्तै भारतको साथ-सहयोगलाई बढी प्राथमिकता दिए । तर किशोरकिशोरीलाई उद्वेलित बनाउँदै क्रान्तिकारी सपना देखाए । राजतन्त्रलाई विस्थापित गर्ने कुरा गरे । त्यस समय उनले कल्पना गरेको राष्ट्रियताभित्र राजतन्त्रका लागि न सकारात्मक दृष्टिकोण थियो न कुनै ठाउँ । तर ओखलढुंगा काण्डले मर्माहत बनेपछि राष्ट्रिय एकता तथा मेलमिलापपछिको सोच अर्कै रह्यो । उनले राजतन्त्रका लागि पूर्ण सकारात्मक दृष्टिकोण प्रस्तुत गरे । राजासँगको मेलमिलाप अत्यावश्यक छ भन्न थाले । त्यस नयाँ नारामा निहित अवधारणा र राजनीतिक दाउपेचले तत्कालीन परिवेशमा कांग्रेस र राजसंस्थाबीच रहेको मुठभेडको मनस्थितिलाई मत्थर बनायो । व्यवस्थाबाट प्रताडित रहेका कांग्रेस कार्यकर्ताले क्रान्तिको भारी बिसाउँदै हल्का महसुस गरे । कांग्रेसको राजनीतिक जीवनमा अर्कै किसिमको हलचल आउन थाल्यो ।

२०१७ सालयता राजसंस्थाको संरक्षणमा झाँगिएको नवोदित मध्यम वर्गले पनि बीपीको आह्वानबाट राहत महसुस गर्न थाल्यो । पञ्चायत व्यवस्थाले प्रारम्भिक पन्ध्र वर्ष छिचोल्दा मुलुकको भौतिक-सामाजिक परिस्थितिमा थुप्रै परिवर्तन आएका थिए । बाटाघाटा थपिएकाले आवागमन धेरै सहज बनेको थियो । व्यापारिक गतिविधि र कलकारखानाहरू बढिरहेका थिए । देशभित्रै स्कुल-कलेज फैलिएका थिए । दरबारको संरक्षण पाएको वर्गले परिवर्तित परिस्थितिको फाइदा लिइरहँदा आमूल परिवर्तनको आकांक्षा नराख्ने मध्यम वर्गको विस्तारसमेत भइरहेको थियो । आफूलाई पञ्चायत व्यवस्थाकै संरक्षक सम्झने र दरबारको निहित स्वार्थमा रमाएको तप्काबाहेकको राजनीतिक वृत्तमा बीपीको नारा कर्णप्रिय सुनियो । धेरैका लागि बीपीले प्रस्ताव गरेको राष्ट्रिय मेलमिलाप सजिलो र आकर्षक नारा बन्यो ।

राष्ट्रिय मेलमिलाप अनाकर्षक लाग्ने एउटा महत्त्वपूर्ण तप्कामा माओ त्सेतुङको सांस्कृतिक क्रान्तिप्रति वशीभूत युवा थिए । उनीहरूमध्ये पनि राजसंस्थालाई राष्ट्रियताको प्रतीक ठान्नेको संख्या ठूलै थियो । मेलमिलाप 'राष्ट्रिय' विशेषणमा समाहित भएकाले झापा विद्रोहका नायक ठानिएका र अन्य क्रान्तिकारीहरू अलमलिएका थिए । त्यसैले सांस्कृतिक क्रान्तिमा वशीभूतमध्ये धेरै सानो संख्याका युवा मात्रै बीपीको नाराप्रति आकर्षित थिएनन् । ती किशोरकिशोरी खासै संगठित थिएनन् । सामूहिक प्रयास

बाँकी तेश्रो पृष्ठमा

शासक को ?

वसन्त लोहनी

मुलुकभित्र अहिले व्यापक असन्तुलन छ। सरकार चलाउने नै अनेकौं तर्क, बहाना गरेर लुट्दा अर्थतन्त्र समस्यामा छ।

वर्ष टिकाउने सार्वजनिक प्रतिबद्धतासहित चुनाव जितेर आएको पाँच पार्टी गठबन्धन। यसरी चुनाव लड्दा कति कार्यकर्ताको चरित्रहत्या भयो, कति रोए, कति सैद्धान्तिक विचलन भयो त्यसको किञ्चित वास्ता नै गरेन सत्ता वासनामा लम्पट भएको कांग्रेस नेतृत्वले। माओवादीलाई भोट नहाल्ने त्यो कांग्रेस नै हुन सक्तैन भनेर फर्मान जारी गरियो।

पहिलो प्रधानमन्त्री प्रमुख पार्टनर माओवादीका अध्यक्ष प्रचण्ड हुने प्रतिबद्धता गरे कांग्रेस सभापति तथा प्रधानमन्त्री देउवाले। तर यसलाई तोडे, दिने बेलामा। किन ? नेपालको बर्बादी जुन स्थितिमा आइपुगेको छ त्यसको उत्तर यसैमा सन्निहित छ।

प्रधानमन्त्री को बन्ने भन्ने कुराको यो जित कस्को ? या, हार कसको ? देउवा ढुक्क थिए जितको। अर्थात्, ज्योतिषले भनेबमोजिमको छैटौं पटकको प्रधानमन्त्री बन्नेमा। त्यसैले वचन तोडे प्रचण्डलाई भित्तैसम्म पुर्‍याए। सुरुमै प्रधानमन्त्री पाए दुवै राष्ट्रपति र सभामुख छोड्न तयार थिए प्रचण्ड। टसमस भएनन् देउवा।

प्रचण्डले बालुवाटारमा गरेको अनुनय अरण्यरोदन सरह बन्यो। त्यतिबेला रेसमै नदेखिएका एमालेका अध्यक्ष ओली बालकोटमा झन् ढुक्क बने जितको। अर्थात्, प्रधानमन्त्री बनाउने किङ मेकर हुने कुराको।

निराश प्रचण्ड घर गए खुमलटार। अनि मात्र बालकोट। त्यहाँ पुग्दा कताबाट मन्त्री पाइन्छ भनेर दाउ हेरिरहेका नयाँ उत्पादित राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीका अध्यक्ष रवि लामिछाने बालकोट पुगिसकेका थिए।

मौकामा चौका हान्ने राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टीका अध्यक्ष राजेन्द्र लिङ्देन त अझ अगाडि पुगिसकेका थिए। अरू पार्टीका नेताहरूको हानथाप सुरु भइसकेको थियो। १५ वर्षसँगै जाने गठबन्धन पानीको फोका जस्तो गरी फुट्यो। र, बन्यो अर्को बालकोट गठबन्धन सात पार्टीको। हारेका प्रचण्डले जितेर प्रधानमन्त्री बने, बनाइए। बालुवाटार पुगे। जितेका देउवा हारेर या हराइएर धुम्बाराहीको भाडाको घरमा पुगे। कांग्रेसजन प्रचण्ड सरकारको आयु किटान गर्न थालेका छन्। सरकार छुटेको पीडा र पार्टीभित्र लागेको कलहको तुवाँलोमा गन्ती नदेखेर होइन होला। सायद दिव्य दृष्टि प्राप्त भएको पनि हुन सक्छ।

गेम थ्योरीमा जिरोसम गेम यस्तो खेल हो जहाँ एउटाले नहारी अर्कोले जित्न सक्तैन। प्रधानमन्त्री को बन्ने भन्ने खेलमा प्रधानमन्त्री त एउटै मात्र बन्ने हो। २०७२ सालमा ओलीले बनाएको जस्तो गरी कमल थापादेखि चन्द्रप्रकाश मैनालीसम्मको इतिहासमै पहिलो पटक ६ उपप्रधानमन्त्री बनाउने कुरो त भएन। जिरोसम गेम यो खेलमा खेलाडी जति पनि हुन सक्छन्। तर हारजितको हिसाबमा जसले हारे पनि या जिते पनि जति हारिएको जति छ त्यति नै मात्र जित भएको हुन्छ। तर यसरी भएको हारजितमा परिवर्तन शून्य हुन्छ।

हालै भएको सत्ता परिवर्तन सारको हिसाबमा शून्य छ। यो निश्चित रूपमा 'सार शून्य' परिवर्तन हो किनकि यो कथाहीन कथा हो। अब त परिवर्तन नै 'पूर्व प्रधानमन्त्रीको क्लब' बनेर उद्घोषित हुँदै आएको छ। कान चिरिएकामध्ये जो जोगी आए पनि कानै चिरेकै हुने हुन्।

किन भन्ने प्रश्नको उत्तर खोज्दा अर्को प्रश्नमा पुगियो- कसरी। किन भन्ने स्थिति विशेष थियो। कसरी भन्ने चाहिँ समयको अन्तरालसँग आबद्ध छ। त्यसैले त्यो अन्तराललाई हेरौं, त्यो प्रवाहलाई। त्यसको मूल कुरालाई मात्र अंग्रेजीमा 'डेफ्ट स्ट्रोक' भनेजस्तै गरी फटाफट हेरौं।

विकासको गफसम्म पनि नै अस्थिपञ्जर स्वरूपको भएको छ। चुनाव वैधानिकताको कर्मकाण्ड बनेको छ। यसले राजनीतिलाई प्रणालीकृत गर्न सकेन।

दक्षिण एसियाको पुरानो मुलुक नेपाल। पृथ्वीनारायण शाहले एकीकरण गरेको र धेरैजसो नायबले राज्य चलाएको दरबारी षड्यन्त्रभित्रको घात र प्रतिघातबीचमा। इन्डिजिनस स्ट्रेन्थ अर्थात् आन्तरिक तागत प्रचुर भएको। स्वाभिमानी नेपाली अत्यन्त देशभक्त, जुझारु र मेहनती।

तिब्बतलाई हराएको। आर्थिक रूपबाट सजिलो हुनको लागि फैलिनु पर्ने नेपालको बाध्यता थियो। यसरी फैलँदै गएको नेपाल उपनिवेशवादी शोषण गर्न भारत आएको ब्रिटिसको लागि बाधक बन्यो। यसलाई रोक्न ब्रिटिसले निहुँ खोजेर युद्ध गर्‍यो। सिक्किम, गडवाल र पटियालालाई समेत लिएर लड्न आयो। ब्रिटिसलाई पनि नेपालले हराएको पहिलो चरणको युद्धमा सन् १८१४ मा। तर काठमाडौंतिर नै उक्लिन थालेर सन् १८१६ सुगौली सन्धि गर्न बाध्य पारी खुम्चाएर थन्को लगाइदियो।

भारतजस्तो ब्रिटिसको कोलोनी नभएर पनि कोलोनी सरह भयो नेपाल पनि। राजकाज बिग्रेर असन्तुलित हुँदै गएको नेपाललाई सन् १८४६ को कोतपर्वबाट सत्ता लिए जंगबहादुरले।

त्यसपछि राणा परिवारको व्यक्तिगत सम्पत्ति सरह बन्यो नेपाल। ब्रिटिसको स्वार्थ गोरखा भर्ती र नेपाल सन्तुलित रहनु पर्नेमा सीमित थियो। भारतमा उपनिवेशवादी शोषण गर्ने कार्यमा असन्तुलित नेपालले असर पार्न सक्थ्यो। यता पारिवारिक सम्पत्ति सरह बनाइएको नेपालमा मोजमज्जाको राज्य गर्न राणाहरूले मालिक रिझाउनु पर्ने भयो। ब्रिटिस मालिक बने।

यो परम्पराको थालनीमा पनि शासकहरूले मुलुकको स्वार्थलाई जहिले पनि हिफाजत गरेका थिए।

बाँकी तेश्रो पृष्ठमा

शासक....

ब्रिटिसको स्वार्थ नेपाली भूभाग मिचेर खाने र यहाँको प्राकृतिक स्रोत हडप्दै जाने वा भारतलाई जस्तो उपनिवेशवादी शोषणको व्यापारिक मन्डी बनाउने तिर रहेन। न प्रोक्सी रुलको नै। त्यसैले राजकाजमा चासो नै लिएन सिवाय नेपाल सन्तुलित होस् भन्ने बाहेक। यसरी त्यो सम्बन्ध प्रस्टसँग परिभाषित थियो। रणनीतिक भौगोलिक अवस्थिति भए पनि विश्वबाट टाढा थियो नेपाल। विश्व राजनीतिक प्रभावबाट झन् टाढा।

विश्वयुद्ध जितेपछि ब्रिटिस आफैं गए भारतलाई स्वतन्त्रता दिएर। त्यही भूभागबाट पाकिस्तान पनि बनाएर। लगत्तै माओ त्से तुङको कम्युनिस्ट पार्टीको नेतृत्वमा चीन प्रकट भयो। चीन र भारत दुवै पुरानो इतिहास र सभ्यता बोकेका मुलुकहरू। यसपछि नेपालमा प्रजातन्त्र आयो प्रजातान्त्रिक संघर्ष प्राकृतिक प्रक्रियामा गएर नभई चरम विरोधाभासबाट। जसको विरुद्ध प्रजातान्त्रिक संघर्ष भएको हो तिनै मोहनशमशेरलाई प्रजातान्त्रिक नेपालको पहिलो प्रधानमन्त्री बनाउने गरेर। यसको लागि सन् १९५० को सन्धि हासिल गरे नेहरूले मोहनशमशेरबाट। तिब्बतको संकट बढ्दै गयो। त्यसबाट निस्केको असन्तुलनको ज्वारभाटा नफैलियोस् भनेर राजा, राणा र नेपाली कांग्रेसको त्रिपक्षीय सम्झौता गराइदिए। दिल्लीको हैदराबाद हाउसमा राखिएका आफ्नै राजा त्रिभुवनलाई भेट्न समेत दिइएन बीपीलाई। न त्रिपक्षीय सम्झौताको छलफलमा सामेल गराइयो। सही मात्र गराइयो।

मूलतः उपनिवेशवादी ब्रिटेनको उपनिवेशवादी नीति नै बन्यो स्वतन्त्र भएको भारतको नेपाललगायत साना छिमेकीलाई हेर्ने। भारतको यस्तो परराष्ट्र नीतिलाई हुलियो पञ्चशीलमा आधारित अरू मुलुकको आन्तरिक मामिलामा दक्खल नदिने असंलग्न परराष्ट्र नीतिको आवरणमा। भित्र ब्रिटिसजस्तो मालिक हुन चाहने तर बाहिर असंलग्न देखाउन चाहने। यो प्रचण्ड विरोधाभासबाट निस्केका अभिव्यक्तिहरू विभिन्न स्वरूपमा देखिँदै आए। नेपालको पहिलो आम चुनावबाट प्रधानमन्त्री बनेका बीपी कोइरालामा अहिलेको बाबुरामको जस्तोस्वरूप देख्न खोज्दा सो नपाएपछि निर्णायक सत्ता असन्तुलन प्रकट भयो।

यो कुरा खम्पा घटनामा हेर्न सकिन्छ। चिनियाँ सैनिकले लखेट्दै आएर दुई खम्पालाई नेपालको सिमानाभित्र छिरेर मारेको बेलामा नेहरू र बीपीबीचको संवादमा यी कुराहरू देख्न सकिन्छ। बीपीले नेहरूलाई लेखेको चिठी र त्यसपछि १९५० को गोप्य राखिएको अनुसूची नेहरूले सार्वजनिक गरेको कुरालाई लिन सकिन्छ। त्यसपछि मात्र बल्ल २०१७ साल आयो। राजा महेन्द्रले 'कु' गरे। राजतन्त्र र कम्युनिजमको सम्मिलन भएर नेपालमा कोदारीको बाटो खुल्यो। अमेरिकनलाई राजा महेन्द्रले जबाफ दिए- कम्युनिजम ट्याक्सी चढेर आउँदैन भनेर। यो कार्ड खेले महेन्द्रले राम्रोसँग।

नेपालभित्र रहेको भारतीय चेकपोस्ट कीर्तिनिधि विष्टले हटाए राजा महेन्द्रको समर्थन पाएपछि। त्यो आवश्यक थियो र स्थिति बिग्रेमा प्रधानमन्त्री छोड्छु भनेर तयार थिए उनी। पारिवारिक भेटघाटमा उनले यो कुरा हामीलाई पछि सुनाएका थिए। राजा हुन्जेल नेपालको भूभागबाट आफू सुरक्षित महसुस गरेको थियो चीनले। त्यसैले मूलतः असंलग्न रह्यो नेपालको राजनीतिबाट। विश्व शक्ति बनेको चीन राजतन्त्रको समाप्तिसँगै नेपालको राजनीतिक मोर्चामा आयो। हिमाल पारि बसेका चिनियाँहरू अहिले नेपाल भारत सिमानामा ठेक्कापट्टाको काम र व्यापार गरिरहेका छन्। ठमेल त चिनियाँ हब नै भएको छ। भारतको उपनिवेशवादी नीतिको निरन्तरताको परिणति नै सायद मान्नु पर्दछ यो अवस्थालाई।

क्रिस्चियानिटी फैलाउन हिन्दू धर्मलाई कमजोर पार्नु पर्ने र राजतन्त्र फाल्नुपर्ने भयो युरोपेलीको लागि। यो एजेन्डा बोकेर नेपालको राजनीतिमा निर्णायक भएको युरोपेली युनियन धर्म परिवर्तनको एजेन्डामा क्रियाशील छ। होली वाइन राजनीति र युरो खेतीबाट राजनीतिक उत्पादन र भरणपोषण गरिरहेको छ। शीतयुद्धको समाप्तिपछि विश्व अहिले एक ध्रुवीय छ। तर बहुध्रुवीय क्षेत्रमा विभाजित। त्यसमा आफ्नो प्रभुत्व कायम राख्न लागिपरेको अमेरिकाले यस क्षेत्रको नेतृत्व भारतलाई दिएको छ। हिजो कताकता टाढा बनेको रणनीतिक भौगोलिक उपस्थिति अहिलेको विश्व राजनीतिमा टक्रक्कै देखिने भएको छ।

हिजो एउटा मालिक थियो- ब्रिटेन। न कसैसँग भिड्नु थियो यहाँ, न यहाँको प्राकृतिक साधनमा हालिमुहाली गर्नु थियो उसलाई। अहिले चार मालिकहरू छन्। आआफ्नै स्वार्थ र प्रभाव कायम गर्न लागिपरेका। यिनीहरू भित्र कहिले स्वार्थ मिलेको हुन्छ कहिले बाझिएको। मिलेको बेला एउटा स्वरूप बन्छ। नमिलेको बेलामा अर्को। विश्व शक्तिहरू यो सानो मुलुकमा आमनेसामने छन्। कोही धर्ममा, कोही उपनिवेशवादी शोषणमा। कोही एकले अर्कोलाई दुःखदिन र कोही एकले अर्कोलाई रोक्न। यसै अन्तर्गत छन् ग्रहहरू जस्तो घुमिरहेका। एमसीसी, एसपीपी, बीएन्डआर क्वाड र बिमेस्टेक यसै ग्रह चक्करको उपज हुन्। कहिले परेड खेल्छन्। कहिले कता ग्रहण लाग्छ।

यसै क्रममा नेपालका पार्टीहरू गोल चक्कर लगाइरहेका छन्। प्रजातन्त्रको लागि लडेको कांग्रेस होस् या संवैधानिक राजतन्त्र कायम गर्ने बेलाको एमाले। या राजतन्त्र फाल्न ल्याइएको माओवादी। या पहिले वेदानन्द झाले सुरु गरेको 'तराई हमारा हे' भन्ने धारका पार्टीहरू। नयाँ उत्पादित वा टकमरी गरिएका गोलो टन्न बज्नेहरू जो बजिरहेका छन्। यी पार्टीहरूको बारेमा अनुमान गर्न सकिन्छ। तर यसपटक अनुमान गर्न नसकिएको चाहिँ २०५१ सालको मध्यावधिबाट उठेको पूर्वपञ्चहरूको राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी छ। अहिलेको १४ सिटे राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टीमा २०५१ सालको 'पुनरावृत्ति मानसिकता' बढिरहेको देखिन्छ। अनि फर्किने व्यग्रता अनुरूप सकेको खेलिरहेका पूर्वराजा 'सिमरा संवाद'मा देखा परे।

त्यतिबेला कांग्रेस र एमाले मिलेर सरकार बनाउने अवस्थाबाहेक २० सिटे राप्रपाबिना सरकार नै बन्न नसक्ने अवस्था थियो। यसैको प्रतिफल 'सरकारको चाबी हातमा लिएको' भनिएको राप्रपाको २०५३ फागुनमा लोकेन्द्रबहादुर चन्दलाई एमालेले प्रधानमन्त्री बनाएर सत्ता लियो। ६ महिना नबित्दै कांग्रेसले त्यसलाई विस्थापित गरेर सूर्यबहादुर थापाको नेतृत्वमा सरकारमा गयो। यसैक्रममा नै हो उदाएका कमल थापा। र, हाबी भएको उनको मुसा चरित्र। ओलीको उपप्रधानमन्त्री बन्दा जन्मिएको हो कलम थापा प्रवृत्ति। चाबी हातमा नहुँदा अहिलेको १४ सिटे राप्रपामा पनि कलम थापा प्रवृत्ति जताततै देखिएको छ। त्यसैले उनीलाई एक्लाउनुको कुनै अर्थ छैन। मुलुकभित्र अहिले व्यापक असन्तुलन छ। अर्थतन्त्र समस्यामा छ, सरकार चलाउने नै अनेकौं तर्क, बहाना र नाटक गरेर लुट्दा लुट्दा। विकासको गफसम्म पनि नै अस्थिपञ्जर स्वरूपको भएको छ। चुनाव वैधानिकताको कर्मकाण्ड बनेको छ। यसले राजनीतिलाई प्रणालीकृत गर्न सकेन। सायद मालिकहरूले राजनीतिलाई प्राकृतिक प्रक्रियामा जान नदिएर पनि हुन सक्छ निकै हदसम्म। अन्त अनुबन्धन भएर बनेका गठबन्धनहरू अन्तबाट उडाइएका चङ्गाहरू जस्ता हुन। चङ्गा बेइमान भयो भने ग्वाक थपेर, या पुच्छर हालेर फेरि उडाइन्छ। यसरी उडाउँदा कहिले दाह्रीवालको माथिल्लो पेच पर्दछ कहिले वा वाचाको। नयाँ चङ्गाहरू उत्पादन गरिएका हुन्छन्। यस्ता नयाँ लखनउ चङ्गा आवाज गरेर उड्छन्। कहिले कुन, कहिले कुन छनोटमा पर्छन्। कहाँकहाँ हालिन्छ। उडाइन्छ। कहिले कुन काटिन्छ, कहिले कुनले माथिल्लो पेच पार्दछ। कहिले कुनले।

जित-हारको उत्तरले भने डाँडा काटिसकेको अवस्थाको खेल भएको छ। किनकि दूषित बनेको त्यही नै मुहान हो जहाँबाट सधैं जन्मिरहेका छन् तिक्तता र रिक्तताहरू। यसरी अन्तबाट सन्तुलन मिलाउन खोज्दा झन् असन्तुलन मात्र बढ्दै गएको छ। र, झन् जटिल बन्दै गएको छ। मालिक बन्ने प्रवृत्तिसँग कमजोर छिमेकीको प्राकृतिक साधन हालिमुहाली गर्ने, एकले अर्कोलाई चेक मेट गर्नको लागि प्रोक्सी रुल वा सोसरह गर्ने मानसिकता हाबी हुँदै गएका लक्षणहरू झन् टड्कारो देखिँदै गएका छन्।

संविधानमा के लेखिएको छ त्यो महत्त्वपूर्ण हुन छोडिसक्यो। नलेखिएको तर जसले मुलुक हाँकिएको छ त्यो महत्त्वपूर्ण बनेको छ। त्यो महत्त्वपूर्ण भनेको नेपालको शासक को ? देउवा, प्रचण्ड र ओली ठूलो तामझामबीच निरीह पात्र देखिएका छन्। यसैबाट वर्णन हुन्छ अहिलेको सत्ता परिवर्तनको जब देउवा आफू प्रधानमन्त्री हुने कुरामा प्रचण्डलाई प्रधानमन्त्री बनाउने ओलीभन्दा धेरै बढी ढुक्क थिए। **साभार अन्नपूर्णपोष्ट्**

नयाँ राष्ट्रिय.....

गरिरहेकाहरू पनि ससाना समूहमा सीमित थिए । संगठित आधार कमजोर भएकाले समेत राष्ट्रिय राजनीतिलाई तरंगित पार्ने सामर्थ्य उनीहरूसँग थिएन, न 'राष्ट्रिय' कद हासिल गरेका नेता नै उनीहरूसँग थिए । पुष्पलालको राजनीतिक नारा गौण भइसकेको थियो । बाँकी जो थिए, तीमध्ये अधिकांश कारागारभित्र निरुपाय थिए । यसै पनि राष्ट्रिय मेलमिलापको आह्वान राजा र राजसंस्थाप्रति लक्षित थियो । यस नयाँ नाराले नौलो जनवादको सपना बोकेका युवालाई न आकर्षित गर्‍यो न समेट्न सक्यो ।

बीपीले राष्ट्रिय एकता र मेलमिलाप आह्वान गरेको यो साता ४६ वर्ष भयो । यही अवसरमा नेपाली कांग्रेसका महामन्त्रीद्वय विश्वप्रकाश शर्मा र गगन थापाले दलका तर्फबाट नयाँ अपिलसमेत जारी गरे । उमेरका हिसाबले दुवै महामन्त्री लगभग त्यही समय जन्मिएका हुन् जुन समय बीपीले मेलमिलाप आह्वान गरेका थिए । अर्थात्, कांग्रेसभित्र तेस्रो पुस्ताका नेता । झन्डै पाँच दशकको यो समयावधिमा नेपाली जनजीवनको आधारभूत राजनीतिक-सामाजिक परिस्थितिमा आमूल परिवर्तन आएको छ । बीपीले कहिल्यै नचाहेको र आफ्नो जीवनकालमा नचिताएको दिशामा मुलुकले पाइला चालेको छ ।

बीपीले मृत्युवरण गरेको पहिलो दशकमा, उनले कहिल्यै नचाहेको, कांग्रेस र कम्युनिस्टले मिलेर राजनीतिक संघर्ष गरे । बीपीले कल्पना गरेको भन्दा फरक तरिकाले पञ्चायत व्यवस्थाविरुद्ध लडे । पञ्चायत ढल्यो । निरंकुश पञ्चायत व्यवस्था ढलेसँगै लोकतान्त्रिक एकता र मेलमिलापको नयाँ अध्याय प्रारम्भ भयो । तर यो यात्रा सोचेजस्तो सहज रहेन । अद्यापि सहज छैन ।

बीपी बितेको दोस्रो दशक उनले आफ्नो राजनीतिक जीवनमा प्रयोग गरेको भन्दा फरक किसिमले माओवादीको हिंसात्मक संघर्ष प्रारम्भ भयो । माओवादीहरूको तयारी बीपीको भन्दा नितान्त भिन्न थियो । उनीहरूको राजनीतिक सोच फरक थियो । युद्धको रणनीति अलग थियो । त्यसैले बीपीको समयभन्दा फरक हिंसात्मक संघर्षले गर्दा देशमा नयाँ राष्ट्र निर्माण गर्ने सपनाको आँधी चल्यो । नयाँ थितिको काल्पनिकीमा राष्ट्रियताको परिकल्पना फराकिलो थियो । त्यो परिकल्पनाको केन्द्रमा सामान्यजन र उनीहरूको सांस्कृतिक विविधता रह्यो ।

नयाँ राष्ट्रियताको काल्पनिकी यति शक्तिशाली र वेगवान् थियो, बीपी नरहेको तेस्रो दशक नेपाल गणतान्त्रिक मुलुक बन्यो । यो यात्रा सहज थिएन । बीपीको समयमा नेपाल तराई कांग्रेसले राष्ट्रियताको दृष्टिकोणलाई फराकिलो बनाउने प्रयत्न गरे पनि त्यो असफल रह्यो । २०६४ सालको मधेश विद्रोहसम्म आइपुग्दा धेरै ऐतिहासिक फेरबदलको कारक मधेश विद्रोह भयो । त्यसैले बीपीले आफ्नो जीवनकालमा नचिताएको संविधानसभाको चुनावसमेत नेपाली जनताले गरे । जनसंघर्ष र जनआन्दोलनले थेगेको आकांक्षा र आत्मविश्वासका कारण मुलुक लोकतान्त्रिक गणतन्त्र बन्यो ।

बीपीले मृत्युवरण गरेको चौथो र पाँचौं दशक देश त्यही विषयलाई लिएर संघर्षरत छ, जुन सवाललाई स्थापित गर्न बीपीले जीवनभर संघर्ष गरे । त्यो हो- जनतामुखी लोकतान्त्रिक थिति र मूल्यमान्यता ।

हिजो राजसंस्था र सामन्ती थितिले देश र जनतालाई गरिब बनाएको थियो, आज मुलुक र सामान्यजनलाई झन्झन् गरिब बनाउन नवशासक र नवसामन्त जन्मिएका छन् ।

हिजो मूलतः भारतमा जीविका धान्न जाने नेपालीहरू आज संसारभर जान बाध्य छन् । परिणामतः, जनजीविकाको आधारभूत परिस्थिति व्यापक फेरिएको छ । सञ्चारसँगै प्रविधिका क्षेत्रमा अकल्पनीय परिवर्तन आएको छ ।

यी सबै परिवर्तनका कारण मुलुकको संकट पनि झन्झन् गहिरिँदो छ । जनजीविकामा पराश्रित भइरहँदा मुलुकले स्वाधीन निर्णय गर्ने सामर्थ्य बेवारिसेजस्तो प्रतीत भएको छ । राष्ट्रियता कोरा नारामा अलपत्र देखिन्छ ।

शासन भनेको केवल सत्तालिप्सा मात्र देख्ने नेताहरूको हालीमुहालीबीच राजनीतिक अभ्यास दलहरूको गुट व्यवस्थापनमा खुम्चिएको छ । लोकतान्त्रिक थिति र संस्थाहरू नबन्न यस्तै सोच पर्याप्त छन् । मुलुकभित्र मुठभेडका अनेकौं आयाम गहिरिरहँदा पार्टीमा टुटफुटिया स्वार्थले घर बनाएको छ ।

शासकीय थितिलाई ससानो आर्थिक लाभले जनमुखी बनाउनबाट रोकेको छ । मुट्ठीभर धनाढ्यले यही थितिलाई लोकतन्त्र ठानेका छन्, धनी झन्झन् धनी भएका छन् ।

वर्गीय, जातीय, लैंगिक, क्षेत्रीय आकांक्षालाई संघीय अभ्यासले सम्बोधन गर्न सकेको छैन । दण्डहीनता धेरैमध्ये एउटा मूल शासकीय चरित्र बनेकाले समाजमा हिंसा थप मौलाएको छ । राज्य र सरकार सानो स्वार्थमै रुमलिएका छन् । यस्तोमा अबको बाटो के हो त ?

अबको बाटो नयाँ राष्ट्रिय मेलमिलाप नै हो । हिजोको मेलमिलापले राजालाई केन्द्रमा राख्यो । अबको मेलमिलापमा जनतालाई केन्द्रमा राख्नुपर्छ । जनता केन्द्रमा रहनासाथ बहुपक्षीय संस्कृति र चौतर्फी द्वन्द्वबारे चासो बढ्छ । अझ प्रविधिले विश्वलाई अभूतपूर्व तरिकाले एकीकृत मात्र गरेको छैन, सर्वसाधारणलाई समेत शासन गरेको छ ।

ज्ञान-विज्ञानमा भएको उन्नतिले वैश्विक स्तरमै वित्तीय प्रवाह र शक्तिसम्बन्धलाई झन् सीमित वर्गमा केन्द्रित गरेको छ । पर्यावरणीय विनाशले नेपाललाई मात्र होइन, विश्वलाई नै गाँजिरहेको छ । यी फेरबदलले जुन स्तरको वर्गीय र क्षेत्रीय विभेद निम्त्याएका छन्, तिनलाई ठम्याएर मुलुक हाँक्न सक्ने नेतृत्वको दरकार छ । यसैले नयाँ राष्ट्रिय मेलमिलापको आह्वान बीपीको समयभन्दा ज्यादा कठिन छ ।

सर्वप्रथम नयाँ राष्ट्रिय मेलमिलापको सैद्धान्तिक दृष्टिकोणबारे विचारको खाँचो छ । त्यस्तो दृष्टिकोणको अभावमा दलहरूबीचको भागबन्डा नै शासकीय थिति बन्ने हो । विभेद र शोषण चरम रहेको समाजमा दलका टाउकेहरू मिल्दैमा शासकीय थिति मिल्ने होइन । केही नेताले शान्तिका लागि हस्ताक्षर गर्दैमा समाजमा निहित अशान्ति लोप हुने होइन ।

नवनियुक्त प्रधानमन्त्रीले भर्खरै आश्वासन दिएजस्तै शान्ति प्रक्रिया टुंग्याउने कार्य यान्त्रिक कुरा होइन । समाजमा विद्यमान विषमता र बेरोजगारीलाई सम्बोधन गर्ने चेष्टा नगरी शान्तिपूर्ण सामाजिक परिस्थिति हात लाग्ने छैन । तर नेताहरूमा समाजको भयावह स्थिति आकलन गर्ने उत्सुकता देखिँदैन ।

कांग्रेसका महामन्त्रीद्वयले समेत नेतृत्व किन सत्ताच्युत भयो, त्यसको 'पारदर्शी' छलफल र सुशासनसहितको 'सुदृढ लोकतन्त्र' मात्र खोजेको सन्देश दिएका छन् । मेलमिलाप दिवसलाई सन्दर्भ बनाएर उनीहरूले गरेको नयाँ आह्वान यत्तिमै सीमित देखिन्छ । यस्तो आह्वान जरुरी छ तर पर्याप्त छैन ।

नयाँ पुस्ताका नेताले सृजनात्मकता प्रदर्शन गर्दै साहसका साथ नयाँ राष्ट्रिय संकल्प ल्याउनुपर्छ । एकता र मेलमिलापको अर्थ सामान्यजनले स्वामित्व लिन सक्ने लोकतान्त्रिक प्रक्रिया र मूल्यमान्यता नै हो । 'सुदृढ लोकतन्त्र' जस्तो कोरा नाराले जनस्तरमा त्यस्तो विश्वास जगाउने सम्भावना छैन ।

केवल सुशासन मात्र भनेर पनि पुग्नेवाला छैन । एक्साइसौं शताब्दीमा दलीय गुटबन्दी र आन्तरिक व्यवस्थाबाट मात्र देशमा विद्यमान विषम विभेदको सम्बोधन हुँदैन । यसका लागि उपभोगवादी जीवनशैलीलाई प्रहार गर्ने समृद्धिका खाकाहरूबारे राष्ट्रिय विमर्श चाहिन्छ । यतातर्फ बेलैमा ध्यान पुगोस् ।साभार : कान्तिपुर

नयाँ......

रूपमा लामिछानेले केही वर्षअघि प्रश्न गरेका थिए, २०५२ सालमा सुकुम्बासीका रूपमा बकाइदा दर्ता भएका विष्णु पौडेल कुन उद्योग खोलेर, के व्यापार गरेर बालुवाटारजस्तो ठाउँमा करोडौं पर्ने जग्गा किन्ने हैसियतमा पुगे ? एउटा सामान्य मान्छेले सातजन्ममा पनि गर्न नसक्ने यति धेरै प्रगति छोटो अवधिमा कसरी गरे ? अहिले लामिछाने गृहमन्त्री छन् ।

त्यही सरकारका अर्थमन्त्री छन्, पौडेल । उनी पौडेललाई प्रश्न सोध्छन् कि सोध्दैनन्, अब ? कि सरकारमा पुगेपछि आफैंले बोलेको त्यो कुरा बिर्सिए ?

आफ्नै विगत र विगतमा दिएका अभिव्यक्तिले थिचिएका छन् नयाँ पार्टीहरू । पुराना पार्टीहरूलाई सत्ताको भोगी भएको आरोप लगाउँदै आएका नयाँ पार्टीका नेताहरूलाई मन्त्रीको लाइनमा उभिएर शपथ खान कति हतार भएको !

प्रहरीमा एआईजीको बढुवा हुँदै छ । अब त्यसमा हिस्सेदारी वा मुनाफा खोज्छन् कि ? दाहाल र ओलीको दबाबमा निर्णय गर्छन् कि ? योग्यता, क्षमता र पृष्ठभूमि हेरेर बढुवा गर्छन् ? उनको अग्निपरीक्षा यहींबाट सुरु हुनेछ ।

सुशासन, पारदर्शिता र जवाफदेहीका लागि विगतमा टेलिभिजनमार्फत सरकारलाई दबाब दिँदै आएका लामिछानेका निर्णय र कार्य पारदर्शी हुन्छन् कि हुँदैन ? उनले सुशासनको अनुभूति जनतालाई दिन सक्छन् कि सक्दैनन् ? उनका लागि मुख्य चुनौती यही हो । यसैले उनको भविष्य र भाग्य निर्माण गर्नेछ ।

अब किसानले समयमै मल पाउँछन् कि पाउँदैनन् ? अब मिटरब्याजीहरूलाई कारबाही हुन्छ कि हुँदैन ? आम जनताले निःशुल्क गुणस्तरीय शिक्षा र स्वास्थ्य पाउँछन् कि पाउँदैन ?

अब नेपाली युवाहरू खाडी मुलुक कामका खोजीमा जानुपर्छ कि पर्दैन ? यही रोजगारीका अवसरहरू सृजना हुन्छ कि हुँदैन ? पुराना पार्टीहरू र ब्युरोक्रेसीको दबाबमा पर्छन् वा त्यसबाट मुक्त भएर काम गर्छन् ? नयाँ पार्टीहरूको परीक्षा सुरु भइसकेको छ ।

सरकारबाहिर हुँदा जे पनि बोल्नु, जनतालाई झुटा आश्वासन दिनु, चुनावमा जनतालाई रुमानी सपना देखाउनु, चुनाव जितेपछि फर्केर जनतामाझ नजानु पुराना पार्टीहरूका नेताहरूको परम्परा हो ।

चुनावअघि नयाँ पार्टीका नेताहरूले पनि जनतालाई यस्तै रुमानी सपना बाँडेका थिए । पुराना पार्टीहरूप्रतिको वितृष्णा र नयाँ पार्टीहरूका आकर्षक नाराले जनतामा काम गयो ।

नयाँ पार्टीहरूले उत्साहजनक हिसाबले जिते । अबका पाँच वर्षमा उनीहरूले गर्ने काम र जनतामाझ गरेका प्रतिबद्धताको कार्यान्वयनले उनीहरूको भाग्य र भविष्य निर्माण गर्नेछ ।

संविधानविद् भीमार्जुन आचार्यको पछिल्लो ट्वीटमा संशयसहितको आग्रह छ, 'ठूला भनिएका दलहरूले नयाँहरूलाई एकै घानमा एउटै सटले स्वाहा पारिदिने खतरा बढ्यो । संसद्भित्र पनि धेरै काम छन् । मन्त्री नै बन्ने भए कृषि, शिक्षा र स्वास्थ्य क्षेत्रमा धेरै सुधारको खाँचो छ । कृपया जनमतमाथि घात नगर्नुहोला ।'

आचार्यको संशय स्वाभाविक हो । किनकि नयाँ पार्टीहरूको क्रान्तिकारी धार र सोचलाई भुत्ते पार्ने योजनासहित पुराना पार्टीहरूले महत्त्वपूर्ण जिम्मेवारी दिएका नहोलान् भन्न सकिन्न । तर लामिछाने र शाहीहरू कति सम्हाल्छिन् ? कति विवेक र होस प्रयोग गर्छन् ? त्यो भने हेर्न बाँकी नै छ । अब उनीहरू प्रतिपक्षमा होइन, सत्तामा छन् । हिजो प्रश्न गर्ने ठाउँमा थिए । अब उनीहरूले जवाफ दिनुपर्नेछ । !सभार इकान्तिपुर

कालिकामाई......

प्रहरीको मिलोमतो हुन्न सक्ने स्थानीय बसीहरुमा शंका उत्पन्न हुन थालेको छ भने यस्ता गतिविधिमा स्थानिय प्रहरी प्रशासनको पनि संग्लनता रहेको जगजाहिर छ ।

संसदीय....

सांसदहरुलाई प्रशिक्षण दिने कार्यक्रम राखिएको एमालेले जनाएको हो ।प्रशिक्षण कार्यक्रममा पार्टी अध्यक्ष केपी शर्मा ओली, उपाध्यक्ष समेत रहेका नेता सुवास नेम्वाङसहित संसदीय राजनीतिका जानकारहरुले प्रशिक्षण दिने कार्यक्रम रहेको छ ।सचिवालय र संसदीय दलबीचको सम्बन्धका बारेमा जानकारी गराउने उद्देश्यले कार्यक्रम आयोजना गरिएको संविधान सभा अध्यक्ष समेत रहेका नेता नेम्वाङले जानकारी दिए ।

वीरगञ्ज महानगरले कक्षा ९ र ११ का विद्यार्थीलाई प्रदान गर्यो छात्रवृत्ति

वीरगञ्ज। वीरगञ्ज महानगरपालिकाले बुधबार कक्षा ९ र ११ का विद्यार्थीलाई छात्रवृत्ति वितरण गरेको छ।

गएको कातिक १९ गते महानगरले लिएको छनौट परीक्षाबाट छानिएका विद्यार्थीहरुलाई एक कार्यक्रमकाबीच आज छात्रवृत्ति सिफारिस पत्र प्रदान गरिएको हो।

सिफारिस पत्र प्रदान गर्दै महानगरपालिकाका नगरप्रमुख राजेशमान सिंहले छात्रवृत्ति प्राप्त गरेका विद्यार्थीहरुलाई अझै मेहनतका साथ अध्ययन गर्न आग्रह गर्नु भयो।

उहाँले कसैको सिफारिस र भनसुनमा नभई प्रतिष्पर्धाका आधारमा लिखित परिक्षामा उत्कृष्ट गरेका विद्यार्थीलाई छात्रवृत्ति उपलब्ध गराइएको पनि बताउनु भयो।

'कसैको सिफारिस र भनसुन हामीले सुनेनौं, जसले आज छात्रवृत्ति प्राप्त गरिरहनु भएको छ उहाँहरुको मेहनत र परिश्रमले प्राप्त गरेको नतिजा नैं हामीले पस्केका हौं,' उहाँले भन्नु भयो।

आउँदा दिनमा पनि उत्कृष्ट नतिजा हात पार्न अध्ययनमा अझै परिश्रम गर्न विद्यार्थीहरुलाई उहाँले सुझाव दिनुभयो। आपन्‌हरुले वीरगञ्जको सामुदायिक विद्यालयको गुणस्तर सुधार गर्न निरन्तर अनुगमन र निरीक्षण गरिरहेको भन्दै अभिभावकले पनि विद्यालयमा भइरहेका कमिकमजोरीमा ध्यान दिन आग्रह गर्नुभयो।

कार्यक्रममा महानगरका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लक्ष्मी प्रसाद पौडेलले मेहनती र जेहेन्दार विद्यार्थीहरुलाई अध्ययन गर्नका लागि महानगरले छात्रवृत्ति उपलब्ध गराएको भन्दै छात्रवृत्तिको सम्मान कायम राखिराख्न अध्ययनमा कमजोरी नगर्न सुझाव दिनुभयो।

महानगरपालिकाले कक्षा ९ र ११ मा अध्ययन गर्नका लागि ३ सय १८ जनालाई छात्रवृत्ति प्रदान गरेको हो।

जसमध्ये कक्षा ९ मा ९९ जना र कक्षा ११ मा २१९ जना विद्यार्थीहरुलाई छात्रवृत्ति पत्र वितरण गरिएको शिक्षा महाशाखा प्रमुख अरविन्द लाल कर्णले जानकारी दिनुभयो।

कक्षा ९ मा १५१ जनाले परीक्षा दिएकोमा ११९ जना उत्तीर्ण भएको र ११ मा १ हजार ४१९ जनाले परीक्षा दिएकोमा १ हजार २५५ जना उत्तीर्ण भएका थिए। उत्तीर्ण भएकामध्येबाट उत्कृष्ट विद्यार्थीलाई आज छात्रवृत्ति पत्र प्रदान गरिएको हो।

पर्सा निकुञ्ज तस्करी प्रकरण : प्रदेश सांसद् प्रमोद जयसवालका सवारी चालक अन्सारी पनि समातिए

वीरगञ्ज, २० पुष। मधेश प्रदेशका प्रदेशसभा सदस्य (सांसद्) प्रमोद जयसवालका सवारी चालक पक्राउ परेका छन्।

गत पुष ४ गते पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्जमा वन्यजन्तु चोरी शिकारीको घटनामा संलग्न भएको आरोपमा प्रदेश सांसद् जयसवालका सवारी चालक सलिम मियाँ अन्सारी पक्राउ परेका हुन्।

अन्सारीलाई पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्जले नियन्त्रणमा लिएर अनुसन्धान अगाडि बढाएको छ।

चोरी शिकारी घटनामा संलग्न रहेको आरोप लागेका प्रदेश सांसद् जयसवाललाई मङ्गलबार पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्जका अधिकारीहरुले सोधपुछका लागि बोलाएका थिए। बयानका लागि जयसवालसँगै त्यहाँ पुगेका उनका चालक अन्सारीलाई नियन्त्रणमा लिइएको निकुञ्जका वार्डेन अशोक रामले बताए। 'घटनामा चालक अन्सारीको सोझै संलग्नता देखिन्छ। मङ्गलबार सोधपुछका लागि प्रदेश सांसद् जयसवालसँगै अन्सारी पनि आएकोबेला हामीले उनलाई नियन्त्रणमा लिएर अनुसन्धान अगाडि बढाएका छौं,' निकुञ्जका वार्डेन रामले भने।

अनुसन्धानका क्रममा चोरी शिकारीको घटनामा जयसवालसँगै उनका भाई तथा पर्साको सखुवाप्रसौनी गाउँपालिकाका पूर्व अध्यक्ष प्रदीप जयसवालको पनि संलग्नता देखिएको निकुञ्ज स्रोतले जनाएको छ। यद्यपी दुवैजनाले आफ्नो कुनै संलग्नता नरहेको बताउँदै आएका छन्।

निकुञ्जले गरेको सोधपुछका क्रममा पनि उनीहरुले यही बयान दिएको वार्डेन रामले बताए।

निकुञ्जका सुरक्षाकर्मीले पुष ५ गते सखुवाप्रसौनी गाउँपालिका वडा नम्बर १ अकवनियास्थित जयसवालद्वयकै घरमा छापामारी गरेर ३७ वर्षीय झापस दास थारु, ४४ वर्षीय विशाल सहनी, काभ्रे सांगा ६ का ५० वर्षीय दामोदर अधिकारी, धादिङ गंगाजमुना २ का ५२ वर्षीय म्लाङ दोङ तामाङलाई मृत हरिण, अवैध हातहतियार र केही नगदसहित पक्राउ गरेका थिए।

छापामारीका क्रममा बा ५ च ७८०५ नम्बरको टोयोटा ल्यान्डक्रुजर जीप, प्रदेश २-०३-००१ च ३०९७ नम्बरको महिन्द्रा कम्पनीको बोलेरो जीपसमेत बरामद गरिएको थियो।

सिकारका लागि प्रयोग गरिएको बरामद बोलेरो जीप प्रदेश सांसद् जयसवालकै हो। सखुवा प्रसौनीका स्थानीयका अनुसार मंसिर ४ को निर्वाचनको प्रचारप्रसारमा जयसवालले यही गाडी प्रयोग गरेका थिए।

संसद् छिर्ने दाउमा उपेन्द्र यादव, कसरी हुन्छ सम्भव ?

काठमाडौं,२० पुस। हालै सम्पन्न प्रतिनिधिसभा निर्वाचनमा पराजित भएका जनता समाजवादी पार्टी नेपालका अध्यक्ष उपेन्द्र यादव यही कार्यकालमा सांसद बन्ने प्रयासमा लागेका छन्।

संघीय संसद्का दुई सदनमध्ये उपेन्द्र यादवले पहिलो प्राथमिकता प्रतिनिधिसभालाई नै दिएका छन्। प्रतिनिधिसभामा सम्भव नभएको खण्डमा राष्ट्रियसभामा आउने उनको योजना छ।सप्तरी-२ बाट प्रतिनिधिसभा सदस्यमा पराजित भएका उपेन्द्र यादव संसद्को यही कार्यकालमा सांसद बन्न प्रयासरत देखिएका हुन्। प्रतिनिधिसभा सदस्यका लागि निर्वाचन बिना अर्को विकल्प छैन। उक्त विकल्पका लागि कुनै निर्वाचन क्षेत्रमा उपनिर्वाचन भएको खण्डमा मात्र सम्भव हुन्छ। तर, उपनिर्वाचन गराउनका लागि सांसद पद रिक्त हुनु पर्दछ।

सांसद पद रिक्त गराउनका लागि नै जसपा अध्यक्ष यादवले आफ्नो पार्टीलाई सत्ता गठबन्धनले उपराष्ट्रपति पद दिनुपर्ने माग गरिरहेका छन्। उपराष्ट्रपति पद जसपा नेपाललाई दिएको खण्डमा सो पार्टीबाट प्रतिनिधिसभा सदस्यमा निर्वाचित रामसहाय यादव र नवलकिशोर साहमध्ये कोही एक जनालाई उपराष्ट्रपति बनाउने र प्रतिनिधिसभा सदस्यको रिक्त पदमा उपनिर्वाचन गराएर आफू संसद्मा प्रवेश गर्ने उनको योजना रहेको निकटस्थहरू बताउँछन्।सप्तरी १ बाट चुनाव जितेका नवलकिशोर साहले यस विषयमा उपेन्द्र यादवसँग कुराकानी पनि गरिसकेका छन्। मधेस प्रदेशका मन्त्री समेत रहेका नवलकिशोर साह निकट एक नेताले भने, 'मन्त्री (नवलकिशोर)ज्यूले अध्यक्ष उपेन्द्र यादवलाई भनेर मलाई उपराष्ट्रपति बनाउनुस्, सप्तरी-१ बाट चुनाव जिताउने मेरो जिम्मा भन्नुभएको छ।' सो प्रस्तावमा उपेन्द्र यादवले तत्कालै कुनै प्रतिक्रिया नजनाए पनि उनलाई सप्तरीभन्दा बारा-२ नै मन परेको छ। बारा-२ बाट रामसहाय यादव प्रतिनिधिसभा सदस्यमा निर्वाचित भएका हुन्।रामसहाय यादवलाई उपराष्ट्रपति बनाएर सो क्षेत्रमा आफू चुनाव लडेर संसद्मा आउने उपेन्द्र यादवको तयारी छ। यद्यपि उपराष्ट्रपति पद जसपाले पाउँछ कि पाउँदैन भन्ने टुङ्गो लागिसकेको छैन। माओवादी केन्द्र, नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टी र जसपाबीच एकीकरणको कुरा पनि चलिरहेको छ। पार्टी नै एकीकरणका लागि पहल भइरहेको कारण माओवादी केन्द्रले जसपालाई उपराष्ट्रपति पद दिए फरक नपर्ने जसपाका नेताहरू बताउँछन्।जसपाले सात दलीय गठबन्धनमा उपराष्ट्रपति पद माग गरेको छ। तर हालसम्मको परिस्थिति हेर्दा उपराष्ट्रपति माओवादी केन्द्रले लिने देखिन्छ। राष्ट्रपति र सभामुख पद एमालेको भागमा परेपछि माओवादीले प्रधानमन्त्री र उपराष्ट्रपतिमै चित्त बुझाउनु पर्ने हुन्छ।जसपाका एक नेताले भने, 'माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष एवं प्रधानमन्त्री प्रचण्ड र एमालेका अध्यक्ष केपी शर्मा ओली पनि उपेन्द्र यादवलाई संसद्मा ल्याउन सकारात्मक देखिनु भएको छ।'

उपेन्द्र यादवले यस विषयमा प्रचण्ड र ओलीसमक्ष कुरा राखिसकेको बताइन्छ।तर यादवलाई संसद्मा कसरी ल्याउने भन्ने विषयमा कुनै टुङ्गो लागेको छैन।संसदीय दलका नेतासमेत रहेका बारा-२ का प्रतिनिधिसभा सदस्य रामसहाय यादवले आफूलाई उपराष्ट्रपति बनाउने र अध्यक्ष यादव संसद्मा जाने विषयमा पार्टीमा कुनै प्रकारको चर्चा नभएको प्रतिक्रिया दिए। उनले गठबन्धनमा शक्ति बाँडफाँटको विषयमा कुरा नै नभएको बताए।

'उखु' खेतीको उत्पादनमा यसपाली कमी

बारा,पौष,२० आनन्द पटेल

नगदे बालीको रुपमा चिनिएको 'उखु' खेतीको उत्पादनमा यसपाली कमी आएको छ। बारा,पर्सा, रौतहत लगायतका मधेश प्रदेशमा किशानहरुले धेरै मात्रामा उखु खेती गरे पनि उखुमा किरा लागेको कारण उत्पादनमा कमी आएको उखु किशान साम महमद अंसारीले बताएका छन। उनको अनुसार यसपाली खेतमै किरा लागेको कारण आफुहरुको वर्षौ देखीको मिहिनेत खेर गएको र बचेको उखु बारा जील्ला स्थित रिलायन्स सुगर मिल्समा लगेर बच्ने तयारी गरेको बताए। गत वर्षको तुल्नामा यसपाली उखु उत्पादनमा कमी आएको र उखु काटी सकेपछी आफुहरु मिलमा १० दिनदेखी उखु बेच्नका लागि आफनो पालो कुरेर बसेको अर्का किसान विश्वनाथ पटेलले बताए। किराले बालीमा ठुलो नोक्सानी गरेको र यसपाली आफुहरुको लगानी समेत डुब्ने अवस्था रहेकोले सरकार र मिलसंग क्षती पूत्तीको लागी बारमबार आवाज उठाए पनि त्यसको कुनै सुनुवाई नभएको किसान पटेलले बताए। बारा र पर्सामा गरी रिलायन्स मिल एकमात्र मिल रहेको कारण आफुहरु यस मिलमा वर्षौदेखी उखु बेच्दै आएको किसानहरुले बताएका छन। तर मुख्य कुरा के छ भने उखु मिलले लिए पनि नेपाल सरकारद्धारा मूल्य र्निधारण नहुदा मिलले उखु कतिमा लिएको हो भन्ने यसको यकिन हुन नसकेको किसानहरु बताउछन। गत वर्ष प्रति कूइनटल ५९० रुपैयामा उखु बिक्री गरे पनि यसपाली सवारी भाडा र कामदारहरुको मुल्यमा वृद्धी भएकोले आफुहरुको उखु पनि गत वर्षको तुल्नामा यसपाली बढी मूल्यमा बिक्री हुनु पर्ने किसानहरुको माग रहेको छ। किसानहरु उखु बेच्नका लागि २ हप्ता दिन देखी उखु मिलमा ल्याए पनि समयमै उखु नलिदां आफुहरु झन मर्कामा परेको दुःखेसो पोखेका छन। भाडामा ल्याईएका टयाक्टर पनि १० दिनदेखी लाइनमा बस्दा त्यसको भाडा पनि बढदै गएको र आफुहरु झन मर्कामा परेको किसानहरुको भनाई छ। २ हप्ता देखी लाइनमा बस्दा पनि खान र बस्ने सुबिधा नहुदा आफुहरु टयाक्टरको मुनि बसी रात बिताउन बाध्य भएको किसानहरु बताउछन। अचानक चिसो बढदा खुल्ला आकाशमै रात बिताउन किसानहरु बाध्य छन। नेपाल देश कृर्षी प्रदान देश भएपनि वर्षौ देखी यहाका किसानहरु ठुलो समस्या भोगदै आएका छन।

सरकारले अहिलेसम्म किन उखुको बिक्री गर्ने मुल्य र्निधारण नगरेको त? भन्ने प्रश्नमा कृर्षी ज्ञान केन्द्र बाराका प्रमुख जीतेन्द्र यादवको अनुसार मुल्य र्निधारण गर्ने अधिकार आफनो हातमा नभएको बताए। आफुहरुले मुल्य र्निधारणको लागि केर्न्दीय कार्यालयमा पठाए पनि फाईल फिर्ता आएको र फेरी पठाईएको तर अहिलेसम्म माथीबाट कुनै र्निदेशन न आएकोले मूल्य र्निधारणमा सम्स्या भएको बताए। यसरी समयमा नै किसानहरुको मस्या समाधान नहुने हो भने बिगतका जस्तै यसपाली पनि किसानहरु ठुलो समस्यमा पर्ने निश्चित छ।

५ लाख सुपारी दिएर छोरा र ज्वाइँले गरे धनुकधारीको हत्या

२० पुस, जनकपुरधाम। धनुषाको मुखियापट्टी मुसहरनिया गाउँपालिका २ का धनुकधारी दासको हत्या आफ्नै छोरा र ज्वाइँले सुपारी दिएर गरेको खुलेको छ। ५ लाख रुपैयाँ सुपारी दिएर सुटरबाट धनुकधारीको हत्या गराएको आरोपमा किरियामा बसेका उनका छोरा २१ वर्षीय प्रदीप दाससहित तीनजनालाई प्रहरीले पक्राउ गरेको हो।जिल्ला प्रहरी कार्यालय धनुषाले बुधबार पत्रकार सम्मलेन गरी घटनामा संलग्न अभियुक्तसहितलाई सार्वजनिक गरेको हो। पक्राउ पर्नेमा उनका ज्वाइँ महोत्तरीको पिपरा गाउँपालिका वडा नं. ५ सहोडवा बस्ने ३४ वर्षीय उदय दास र सुटर धनुषा नगराईन नगरपालिका वडा नं. २ जटही बस्ने २१ वर्षीय रंजीत कुमार यादव छन्। ज्वाइँ घुरण नेपाल प्रहरीको हवल्दार हुन्। उनी मधेश प्रदेश प्रहरी कार्यालय जनकपुरमा प्राविधिक शाखामा कार्यरत रहेको धनुषाका प्रहरी उपरीक्षक शिवराज खड्काले जानकारी दिए।

एसपी खड्काका अनुसार घटना पारिवारिक कलहको कारण भएको छ। मृतक धनुकधारीका दुई श्रीमती छन्। घरमा भइरहने विवादको कारण जेठी श्रीमती तर्फका छोरा प्रदीप र ज्वाइँले योजनावद्ध तरिकाले उनको हत्या गरेको अनुसन्धानबाट खुलेको एसपी खड्काले बताए।धनुकधारीको हत्या गत पुस ९ गते बेलुकी सवा ७ बजे उनकै घरमा बिग्रिएको दमकलको मर्मत गरिरहेका बेला गोली प्रहारबाट भएको थियो। उनी मोटर मिस्त्री थिए।उनलाई नम्बर नखुलेको २२० सीसीको पल्सर मोटर साइकलमा आएका २ जनाले कोखमा गोली प्रहार गरी भागेका थिए। गोली प्रहारबाट गम्भीर घाइते भएका धनुकधारीको प्रादेशिक अस्पताल जनकपुर ल्याउने क्रममा बाटोमै मृत्यु भएको थियो।एसपी खड्काका अनुसार धनुकधारीलाई हत्या गर्न छोरा प्रदीपले पहिलादेखि नै योजना बुनेका थिए। दुईतीन महिना अगाडि सुटर रञ्जितसँग सम्पर्क गरी आफ्नो बुवा धनुकधारीको हत्या गर्न भनेका थिए। बाबुको हत्या गरे वापत ५ लाख रुपैयाँ दिने सहमति भएको प्रहरीलाई प्रदीपले बयान दिएका छन्।एक महिनाअघि प्रदीले सुटर रञ्जितलाई एक लाख रुपैयाँ एडभान्स दिएका थिए। जसबाट भारतबाट कटुवा पेस्तोल नाल १, सोमा लाग्ने गोली राउण्ड २, अटोमेटिक पेस्तोल नाल १, सोको म्याग्जिन थान २, गोली राउण्ड ८ समेत ल्याएर कोठामा राखेका थिए।घटनाको दिन धनुकधारीको पसलबाट ओर्लेर रञ्जितले मोटसाइकलबाट ओर्लेर उसको नजिक गइ आफ्नो दमकल बिग्रिएकोले बनाउनुछ भनी कुराकानी गरेका थिए। सोही क्रममा धनुकधारीसँग सुर्तीसमेत मागेर खाएका थिए। सो क्रममा कटुवा पेस्तोल निकालेर धनुकधारी दासको बायाँपट्टीको कोखा टाँसेर गोली प्रहार गरी भागेका थिए।घटना पश्चात ज्वाइँ उदयले सुटरलाई पटक-पटक गरि जम्मा २ लाख १० हजार दिएको र बाँकी रकम डेढ महिना भित्र दिने बताएका थिए।

प्रहरीले दासलाई गोली प्रहार गरी हत्या गर्न प्रयोग गरेको कटुवा पेस्तोल नाल र सोमा कटुवा पेस्तोलमा लाग्ने गोलीको खोका बरामद गरेको छ। त्यस्तै रञ्जितको खनतलासीको क्रममा एकथान अटोमेटिक पेस्तोलमा लाग्ने म्याग्जिन थान १, अटोमेटिक पेस्तोलको गोली राउण्ड १ समेत फेला परेको एसपी खड्काले बताए। उनले घटनामा संलग्न अन्य व्यक्तिहरुको खोजतलास गरिरहेको जानकारी दिए।पक्राउ परेकाहरुमाथि कर्तव्य ज्यान मुद्दा दर्ता गरी थप अनुसन्धान गरिरहेको प्रहरीले जनाएको छ।